

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
YVES BOT
föredraget den 7 mars 2018¹

Mål C-1/17

**Petronas Lubricants Italy SpA
mot
Livio Guida**

(begäran om förhandsavgörande från Corte d'appello di Torino (Appellationsdomstolen i Turin, Italien))

”Begäran om förhandsavgörande – Domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område – Behörighet vid tvister om anställningsavtal – Arbetsgivare mot vilken talan väckts vid domstol i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist – Arbetsgivarens genkärsmål – Fastställande av behörig domstol”

1. Denna begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 20.2 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.²
2. Begäran har framställts i ett mål mellan Livio Guida, med hemvist i Polen, och hans tidigare arbetsgivare, det italienska bolaget Petronas Lubricants Italy SpA (nedan kallat PL Italy), med säte i Italien. Tvisten avser bolagets uppsägning av honom.
3. Begäran ger domstolen tillfälle att för första gången definiera begreppet genkärsmål i en av de särskilda bestämmelserna i kapitel II avsnitt 5 i förordning nr 44/2001 om behörighetsreglerna vid tvister om anställningsavtal, mot bakgrund av den allra senaste rättspraxisen om samma begrepp i artikel 6.3 i avsnitt 2, om särskilda behörighetsregler, i samma kapitel i förordningen.
4. Jag har på domstolens begäran begränsat min bedömning till den andra tolkningsfrågan och föreslår att artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att artikeln ger arbetsgivaren rätt att väcka genkärsmål vid den domstol vid vilken arbetstagaren i vederbörlig ordning har väckt talan och att denna domstol får avgöra ett sådant kärsmål under förutsättning att dess syfte är att reglera samtliga ömsesidiga anspråk med samma ursprung.

¹ Originalspråk: franska.

² EGT L 12, 2001, s. 1.

I. Tillämpliga bestämmelser

5. I skälen 11, 13 och 15 i förordning nr 44/2001 anges följande:

”(11) Behörighetsbestämmelserna måste uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist, och det måste alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till partsautonomin gör det berättigat att använda någon annan anknytning. I fråga om juridiska personer bör hemvisten definieras autonomt så att de gemensamma reglerna blir klara och behörighetskonflikter kan undvikas.

...

(13) Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.

...

(15) För att rättskipningen skall fungera väl, måste man minimera möjligheten för samtidiga förfaranden och se till att oförenliga domar inte meddelas i två medlemsstater. Det måste finnas klara och effektiva regler för att avgöra frågor om litispens och mål som har samband med varandra och för att undanröja problem som härrör från nationella skillnader när det gäller att fastställa vid vilken tidpunkt talan väckts. Den tidpunkten bör ges en autonom definition i denna förordning.”

6. Enligt artikel 6.3 i förordningen, som ingår i kapitel II avsnitt 2, med rubriken ”Särskilda behörighetsregler”, får talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas i en annan medlemsstat ”[v]id genkärsmål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet, vid den domstol där huvudkärålet är anhängigt”.

7. Kapitel II avsnitt 5 i förordningen, vilket innefattar artiklarna 18–21, innehåller bestämmelser om domstols behörighet vid tvister om anställningsavtal.

8. I artikel 18.1 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

”Om talan avser anställningsavtal gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av artikel 4 och artikel 5.5, bestämmelserna i detta avsnitt.”

9. I artikel 19 i förordningen föreskrivs följande:

”Talan mot en arbetsgivare som har hemvist i en medlemsstat kan väckas

1) vid domstolen i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist, eller

2) i en annan medlemsstat

a) vid domstolen i den ort där arbetstagaren vanligtvis utför eller senast utförde sitt arbete, eller

b) om arbetstagaren inte vanligtvis utför eller utförde sitt arbete i ett och samma land, vid domstolen i den ort där det affärsställe vid vilket arbetstagaren anställts är eller var beläget.”

10. I artikel 20 i förordningen föreskrivs följande:

”1. En arbetsgivare får väcka talan endast vid domstolarna i den medlemsstat där arbetstagaren har hemvist.

2. Bestämmelserna i detta avsnitt inskränker inte rätten att väcka genkärsmål vid den domstol där huvudkärsmålet enligt bestämmelserna i detta avsnitt är anhängigt.”

11. Artikel 21 i förordning nr 44/2001 har följande lydelse:

”Avvikelser från bestämmelserna i detta avsnitt i ett avtal om domstols behörighet gäller endast om avtalet

1) har ingåtts efter tvistens uppkomst, eller

2) ger arbetstagaren rätt att väcka talan vid andra domstolar än dem som anges i detta avsnitt.”

II. Bakgrund till det nationella målet och tolkningsfrågorna

12. Livio Guida anställdes av bolaget PL Italy år 1982 enligt ett avtal som omfattas av italiensk lag. 1996 utstationerades han till bolaget Petronas Lubricants Poland sp.zo.o. (nedan kallat PL Poland), ett företag i samma intressegemenskap, och har sedan dess varit verkställande direktör och från och med år 1998 haft ställning som företagets ledare. År 2001 ingick han ett ”parallellt” tidsbegränsat anställningsavtal med PL Poland, vilket omfattas av polsk lagstiftning. Detta avtal har förnyats regelbundet, senast till och med den 30 april 2016. Genom skrivelser av den 17 och den 29 april 2014 framfördes flera disciplinära klagomål mot honom. PL Italy sade sedan upp Livio Guida på ”påstått saklig grund” genom skrivelse av den 28 maj 2014. Genom en annan skrivelse av samma datum underrättades han om att hans anställning vid PL Poland också skulle upphöra.

13. Livio Guida väckte då talan mot PL Italy vid Tribunale di Torino (Turins förstainstansdomstol, Italien). Han gjorde gällande att de disciplinära klagomålen hade framförts för sent och var allmänt hållna och bestred sanningshalten i de sakförhållanden som anförts gentemot honom. Han yrkade att den domstolen dels skulle förklara att hans uppsägning från PL Italy var oskälig och i varje fall rättsstridig, dels förplikta bolaget att betala den ersättning som föreskrivs i italiensk lagstiftning vid uppsägning utan saklig grund. Livio Guida yrkade även att PL Italy skulle förpliktas att ersätta den ideella skada han hade lidit på grund av den kränkande uppsägningen.

14. PL Italy inkom med svarsskrivelse den 5 december 2014 och yrkade att förstainstansdomstolen skulle ogilla sökandens yrkanden. PL Italy uppgav att PL Poland genom en handling av den 3 december 2014 hade överlåtit sina fordringar gentemot Livio Guida till PL Italy och yrkade i sitt genkärsmål att Livio Guida skulle förpliktas att betala tillbaka 143 816,29 euro, som han erhållit på felaktig grund. Beloppet motsvarade rese- och semesterersättningar samt ett överskjutande belopp på grund av tillämpningen av en felaktig växelkurs mellan zlotyn och euron.

15. Livio Guida gjorde gällande att den italienska domstolen enligt artikel 6.3 och artikel 20 i förordning nr 44/2001 saknade behörighet att pröva PL Italys genkärsmål.

16. Genom dom som offentliggjordes den 14 september 2015 förpliktade Tribunale di Torino (Turins förstainstansdomstol, Italien) PL Italy att betala 100 000 euro som ersättning för ideell skada till följd av den kränkande uppsägningen och förklarade sig obehörig att pröva PL Italys genkärsmål till förmån för en polsk domstol.

17. Tribunale di Torino (Turins förstainstansdomstol, Italien) fann emellertid, efter att ha fastställt att Livio Guida styrkt sin hemvist i Polen, att det undantag från arbetsgivarens skyldighet att väcka talan mot en arbetstagare i det land där arbetstagaren har hemvist som visserligen föreskrivs i artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 inte var tillämpligt när de fordringar som arbetsgivaren avsåg att driva in inte ursprungligen var arbetsgivarens egna utan överlåtits genom avtal.

18. PL Italy överklagade denna dom vid Corte d'appello di Torino (Appellationsdomstolen i Turin, Italien), den hänskjutande domstolen. Bolaget yrkade att appellationsdomstolen skulle upphäva förpliktelsen om ersättning för ideell skada och vidhöll sitt genkärsmål.

19. Den hänskjutande domstolen anser att det är viktigt att få klarhet i huruvida artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 tillåter att en arbetsgivare framställer ett genkärsmål vid en domstol i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist mot en arbetstagare som i vederbörlig ordning väckt talan mot arbetsgivaren vid samma domstol, i enlighet med artikel 19 i förordningen.

20. Om så är fallet vill den hänskjutande domstolen få klarhet i vilka slutsatser som ska dras av fastställandet av att arbetsgivaren genkärsmål avser en fordran som ursprungligen innehafts av en annan person, som samtidigt var samma arbetstagares arbetsgivare enligt ett "parallellt" anställningsavtal, och att genkärsmålet grundar sig på ett avtal om överlåtelse av fordran som ingicks mellan arbetsgivaren och den ursprunglige fordringsägaren efter det att arbetstagaren väckt sin talan.

21. Under dessa omständigheter beslutade Corte d'appello di Torino (Appellationsdomstolen i Turin, Italien) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Får en arbetsgivare som har hemvist i en medlemsstat och mot vilken talan har väckts av en före detta anställd vid domstolen i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist (i den mening som avses i artikel 19 i förordning nr 44/2001) med stöd av artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 väcka genkärsmål mot arbetstagaren vid den domstol där huvudkärsmålet är anhängigt?
- 2) För det fall den första frågan besvaras jakande, har då den domstol vid vilken huvudkärsmålet är anhängigt behörighet enligt artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 även i det fall det genkärsmål som har väckts av arbetsgivaren gäller en fordran som ursprungligen inte tillhörde arbetsgivaren utan en annan person (som vid samma tidpunkt är arbetsgivare till samma arbetstagare i kraft av ett parallellt anställningsavtal) och genkärsmålet grundar sig på ett avtal om överlåtelse av fordran som ingicks mellan arbetsgivaren och den ursprungliga innehavaren av fordran efter det datum då arbetstagaren anhängiggjorde huvudkärsmålet?”

III. Bedömning

22. Innan jag går in på min bedömning av begreppet genkärsmål i artikel 20.2 i förordning nr 44/2001³ är det väsentligt att klargöra vissa aspekter som ligger till grund för min analys. För det första förs ingen diskussion om förutsättningarna för att denna bestämmelse ska vara tillämplig. Det är följaktligen ostridigt att tvisten avser ett anställningsavtal i den mening som avses i artikel 18.1 i förordningen,⁴ vilket ingicks mellan Livio Guida och PL Italy år 1982, och att den anställda sedan år 2001 även ingått andra anställningsavtal med PL Poland, ett polskt bolag i samma

3 Som gäller i det nationella målet, eftersom arbetstagarens talan väcktes före 10 januari 2015. Såsom det erinrades om i dom av den 21 december 2016, Concurrency (C-618/15, EU:C:2016:976, punkt 9), upphävdes förordning nr 44/2001 genom artikel 80 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 2012, s. 1). Enligt artikel 66.1 i den förordningen ska den endast tillämpas på rättsliga förfaranden som har inletts från och med den 10 januari 2015.

4 Dom av den 10 september 2015, Holterman Ferho Exploitatie m.fl. (C-47/14, EU:C:2015:574, punkt 34).

intressegemenskap som PL Italy till vilket han varit utstationerad sedan år 1996. Det är även ostridigt att PL Italy, den arbetsgivare som är svarande part vid en domstol i den medlemsstat där bolaget har hemvist, vilken är behörig på grund av arbetstagarens val enligt artikel 19 i förordningen, har framställt ett yrkande som syftar till en särskild dom mot käranden och inte som en invändning.⁵

23. För det andra står det klart att både arbetsgivaren och arbetstagaren har rätt att väcka genkärsmål, vilket motiverar ett jakande svar på den första frågan. En bokstavstolkning av artikel 20.2 i förordning nr 44/2001⁶ gör det nämligen omöjligt att dra slutsatsen att det endast är arbetstagaren som har rätt att framställa ett genkärsmål när lagstiftningen inte innehåller någon begränsning i detta avseende.⁷ Domstolen tycks redan indirekt ha framhållit denna processuella jämlikhet mellan arbetstagare och arbetsgivare.⁸ Den svarar mot det allmänna syftet att säkerställa en god rättskipning, som förutsätter att en princip om processekonomi iakttas.⁹

24. Genom ett genkärsmål kan en arbetsgivare således utverka en prövning av ett anspråk som riktas mot en arbetstagare vid en domstol som inte är en domstol i den medlemsstat där arbetstagaren har hemvist, utan den domstol som arbetstagaren har valt därför att arbetstagaren anser att den har närmast anknytning till hans eller hennes intressen.¹⁰

25. Efter detta klagörande ska jag förklara hur begreppet genkärsmål i den mening som avses i artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 kan definieras, så som den hänskjutande domstolen har begärt genom sin andra fråga.

26. Först och främst har unionslagstiftaren valt en annan ordalydelse än i artikel 6.3 i förordningen, som ingår i kapitel II avsnitt 2 med sekundära behörighetsregler som gäller utöver principen att behörig domstol ska vara en domstol i den medlemsstat där svaranden har hemvist. I artikel 6.3 anges nämligen även att det ska röra sig om en talan ”som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkäröålet”.¹¹ Den formuleringen, som har varit oförändrad sedan Brysselkonventionen trädde i kraft, finns inte heller i de avsnitt som handlar om behörighetsregler som är avsedda att

5 Dom av den 13 juli 1995, Danvaern Production (C-341/93, EU:C:1995:239, punkterna 15 och 18).

6 Samma bestämmelser finns i de andra avsnitten som innehåller behörighetsregler som är avsedda att skydda en svagare part (artikel 12.2 i fråga om försäkringar och artikel 16.3 i fråga om konsumentavtal). Ordalydelsen i artikeln härrör från artiklarna 11 och 14 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32), i dess lydelse enligt på varandra följande konventioner om nya medlemsstaters tillträde till denna konvention (nedan kallad Brysselkonventionen). Samma lydelse har utan ändringar förts in i artiklarna 14 och 18 i förordning nr 1215/2012.

7 Enhällighet råder i doktrinen i detta avseende, oavsett vilken förordning som är tillämplig. Se bland annat Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Matières civile et commerciale, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 5:e utgåvan, Librairie générale de droit et de jurisprudence, serien Droit des affaires, Paris, 2015, s. 394, punkt 302.2; Blanco-Morales Limones, P., Garau Sobrino, F. F., Lorenzo Guillén M. L., Montero Muriel, F. J., *Comentario al Reglamento (UE) n° 1215/2012 relativo a la competencia judicial, el reconocimiento y la ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil, Reglamento Bruselas I refundido*, Thomson Reuters Aranzadi, Madrid, 2016, s. 495, punkt 2.7; Magnus, U., Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, volume 1, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Köln, 2015, s. 554, punkt 5; Czernich, D., Kodek, G., Mayr, P., *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007 Herausgeber*, LexisNexis, Wien, 2015, s. 296, punkt 3.

8 Dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkt 29).

9 Dom av den 10 april 2003, Pugliese (C-437/00, EU:C:2003:219, punkterna 17 och 22), dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkt 27), och dom av den 12 oktober 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, punkt 37).

10 En formulering som hämtats från dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

11 I en rapport av P. Jénard om Brysselkonventionen (EGT C 59, 1979, s. 1), anges att ”ett genkärsmål skall ha samband med huvudkäröålet för att kunna medföra behörighet. Eftersom samband inte tillmätts någon betydelse inom alla lagstiftningar, framgår det av texten – som har inspirerats av förslaget till belgisk rättegångskodex – att genkäröålet skall följa av antingen det avtal eller det förhållande som utgör grunden för huvudkäröålet” (s. 28).

skydda försäkringstagare eller konsumenter. Förtydligandet fördes inte in vid införandet av avsnitt 5 i kapitel II i förordning nr 44/2001, vilket handlar om behörighet vid tvister om anställningsavtal,¹² och inte heller vid utarbetandet av förordning nr 1215/2012, som varit tillämplig sedan den 10 januari 2015.

27. Av förarbetena framgår att "[d]en behörighet som ges i detta avsnitt har företräde framför dem i avsnitt 1 och 2"¹³ och att "[b]estämmelserna om domstols behörighet i fråga om anställningsavtal har ändrats föga i sak, men samlats i ett eget avsnitt, såsom även gjorts i fråga om försäkrings- och konsumentavtal".¹⁴ Således har lagstiftaren inte valt några särskilda bestämmelser för arbetsrättsliga tvister trots det eftersträvade målet att skydda den svagare parten, vilket skulle ha kunnat motivera särskilda villkor för en arbetsgivares käromål, såsom anförts av Livio Guida i hans skriftliga yttrande.

28. Vidare har domstolen formulerat vissa principer i samband med en begäran om tolkning av en av de fyra artiklar (18–21) som ingår i kapitel II avsnitt 5 i förordning nr 44/2001, om "behörighet vid tvister om anställningsavtal":

- Avsnittet innehåller en rad regler som, enligt skäl 13 i förordningen, syftar till att ge den svagare avtalsparten ett förstärkt skydd genom att införa behörighetsregler som är förmånligare för dennes intressen.¹⁵
- Av lydelsen i bestämmelserna i nämnda avsnitt framgår att de inte bara utgör specialbestämmelser utan en uttömmande reglering.¹⁶
- Av samma lydelse framgår att de rättsliga begreppen i förordning nr 44/2001 för att säkerställa dess fulla verkan ska ges en självständig tolkning som är gemensam för samtliga medlemsstater.¹⁷

29. Slutligen har domstolen slagit fast att regeln i artikel 6.3 i förordning nr 44/2001 om genkäromål har införlivats med artikel 20.2 i förordningen, vilket således inneburit en tillnärmning mellan bestämmelserna.¹⁸

30. Domstolen har även slagit fast att formuleringen "att genkäromålet grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkäromålet" ska tolkas självständigt, med beaktande av målsättningarna med förordningen.¹⁹

31. Domstolen har framhållit att det är med hänsyn till intresset av en god rättskipning som den särskilda behörighetsregeln för genkäromål gör det möjligt för parter att i ett och samma förfarande vid samma domstol avgöra samtliga ömsesidiga anspråk som har samma ursprung. På så sätt undviks onödiga och dubbla förfaranden.²⁰ Därmed slog domstolen fast att "[u]nder sådana omständigheter

12 Se, för en ingående redogörelse för den rättsliga historiken, dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkterna 14-17), och dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkt 46).

13 Denna mening har redan citerats i dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkt 24).

14 Se förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (KOM(1999) 348 slutlig, motiveringen).

15 Dom av den 22 maj 2008 i målet Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline, (C-462/06, EU:C:2008:299, punkterna 17 och 30), och dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

16 Dom av den 22 maj 2008 i målet Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline, (C-462/06, EU:C:2008:299, punkt 18), och dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkt 51 och där angiven rättspraxis).

17 Se, beträffande artikel 18 i förordningen, dom av den 10 september 2015, Holterman Ferho Exploitatie m.fl. (C-47/14, EU:C:2015:574, punkterna 36 och 37 och där angiven rättspraxis), och, beträffande artikel 19.2 i förordningen, dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkterna 47 och 48 och där angiven rättspraxis).

18 Dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkt 22).

19 Dom av den 12 oktober 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, punkt 36).

20 Dom av den 12 oktober 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, punkt 37).

som de i det nationella målet ska genkäröålet, vilket vilar på ett påstående om obehörig vinst, anses grunda sig på det leasingavtal som var upphovet till leasegivarens första talan. Den påstådda vinsten uppgående till det belopp som erlades för att följa den dom som sedan upphävdes hade inte uppkommit utan detta leasingavtal”.²¹ En strikt koppling till huvudsaken i målet är därför avgörande.

32. Är kravet på att arbetstagaren ska skyddas i egenskap av svagare part skäl nog att göra en annan tolkning av begreppet ”genkärösmål”, i avsaknad av närmare angivelse i artikel 20.2 i förordning nr 44/2001? Jag anser, i likhet med kommissionen, att begreppet ”genkärösmål” ska vara enhetligt vid tillämpningen av behörighetsreglerna i de europeiska domstolarna, i synnerhet som kriterierna i fråga om sekundär behörighet hittills inte har gett upphov till särskilt många tolkningsvårigheter och de även, såsom i fråga om mål som har samband med varandra, svarar mot syftet att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att målen prövas i olika rättegångar.²²

33. Fördelen med denna lösning är att man därmed undviker att använda begrepp som är svårare att tillämpa, såsom den italienska regeringens förslag, ”en objektiv anknytning genom föremålet eller grunden”. En alltför strikt syn på ett ”yrkande som har sitt ursprung i ett anställningsavtal”, såsom den som kommissionen föreslagit, som bygger på det ”anställningsförhållande som åberopats av arbetstagaren i huvudkäröålet”, bör dock, av flera skäl, enligt min mening inte användas.

34. För det första har domstolen redan gjort en vid tolkning av begreppet ”yrkande som har sitt ursprung i ett avtal”,²³ genom att medge att ett yrkande om återbetalning av obehörig vinst hade sitt ursprung i ett leasingavtal som ingåtts mellan parterna i ett nationellt mål, under särskilda processrättsliga omständigheter. Det rörde sig nämligen om ett yrkande om återbetalning av ett belopp som motsvarade det belopp som överenskommit inom ramen för en förlikning, och som hade framställts vid en ny tvist mellan samma parter till följd av en ogiltigförklaring av det ursprungliga beslut som blev resultatet av den första tvisten mellan parterna och vars verkställighet hade gett upphov till den alternativa tvistlösningen. I stället för att utgå från det direkta sambandet med avtalet utgick domstolen således snarare från den omständigheten att det inte skulle ha förelegat någon obehörig vinst utan detta avtal, vilket tydliggör att ”dessa yrkanden hänför sig till gemensamma faktiska omständigheter”.²⁴

35. För det andra måste hänsyn tas till den omständigheten att de avtalsreglerade anställningsförhållandena är sammanlänkade,²⁵ vilket är vanligt förekommande vid utstationering då det ursprungliga anställningsavtalet kan bibehållas samtidigt som ett lokalt anställningsavtal ingås.

36. I det nu aktuella fallet framgår det av parternas samstämmiga yttranden att PL Italy var ensam ägare till PL Poland och att ett särskilt ”parallellt” avtal hade ingåtts med PL Poland från och med juli 2001 i syfte att fastställa särskilda villkor för detta anställningsförhållande. Dessutom var föremålet för den talan som väckts av Livio Guida det ursprungliga kontraktet och inte det senare avtalet med PL Poland.

21 Dom av den 12 oktober 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, punkt 38).

22 Jämför med dom av den 11 april 2013, Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 42), avseende artikel 6.1 i förordning nr 44/2001, och en kommentar av Czernich, D., Kodek, G., och Mayr, P., *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007 Herausgeber*, LexisNexis, Wien, 2015, s. 296, punkt 3.

23 Jämför med bedömningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 i Magnus, U., och Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law*, Brussels Ibis Regulation, volym 1, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Köln, 2015, s. 401, särskilt i fråga om uttrycket ”same contract” i den engelska språkversionen av förordningen.

24 Uttrycket har hämtats från förslaget till avgörande av generaladvokat Kokott i målet Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, punkt 44).

25 Se, för en allmän redogörelse för särdragen hos anställningsavtal, dom av den 15 januari 1987, Shenavai (266/85, EU:C:1987:11, punkt 16). Se, som exempel på situationer med flera avtalsförhållanden, dom av den 10 april 2003, Pugliese (C-437/00, EU:C:2003:219, punkterna 4–9), och, särskilt när det gäller bolag i samma koncern, dom av den 22 maj 2008, Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, punkterna 7–10), och dom av den 10 september 2015, Holterman Ferho Exploitatie m.fl. (C-47/14, EU:C:2015:574 punkterna 12–18).

37. För det tredje framgår det av PL Italys skäl för uppsägningen och de ekonomiska anspråken att ursprunget är samma faktiska omständigheter och att båda bolagen berörs utan åtskillnad. I det nu aktuella fallet har Livio Guida anklagats för att vid flera tillfällen ha utverkat rese- och semesterersättning från PL Poland på felaktiga grunder och för att ha vilselett PL Italy, vid avräkningen av lönen, genom att ange en förmånligare växelkurs än den officiella växelkursen mellan zloty och euro. Det är ostridigt att dessa faktiska omständigheter utgjorde grunden för PL Poland och PL Italys beslut att avsluta anställningsförhållandet och att föremålet för genkäröålet är en återbetalning av felaktigt utbetalda belopp.

38. Detta nära samband mellan arbetstagarens bestridande av skälen till uppsägningen och arbetsgivarens begäran om återbetalning är skäl för att underkänna Livio Guidas och kommissionens resonemang om att svarandens kärösmål inte gick att förutse på grund av överlåtelsen av fordran som gav svaranden rätt att framställa det.

39. För det fjärde valde Livio Guida att bestrida grunden för ett enda beslut om uppsägning av hans anställningsförhållande, nämligen anställningen vid PL Italy, och att väcka talan mot detta bolag vid en domstol på den ort där PL Italy har hemvist och inte vid en domstol i den medlemsstat där han vanligtvis utförde sitt arbete, så som han hade rätt till enligt artikel 19.2 a i förordning nr 44/2001. Detta val ska inte påverka den självständiga tolkningen av begreppet genkärösmål. Trots unionslagstiftarens val att fastställa ett antal behörighetsregler för att skydda arbetstagaren, fastställdes aldrig några kriterier för att begränsa arbetsgivarens möjlighet att framställa ett genkärösmål.

40. Av samma skäl kan argumentet avseende tillämplig lag på anställningsavtalet, vilket enligt Livio Guida och kommissionen motiverar en strikt tolkning enbart av det anställningsavtal som avses i huvudkäröålet, inte godtas. Domstolen har visserligen funnit, vad beträffar fastställandet av behörig domstol utifrån orten där anställningsavtalet verkställs, vilket är skäl att i första hand låta den dömande och den lagstiftande behörigheten sammanfalla, att det var lämpligt att beakta motsvarande bestämmelser i 1980 års Romkonvention²⁶ om tillämplig lag på avtalsförpliktelser.²⁷ En tydlig åtskillnad ska emellertid göras mellan frågan om domstols behörighet vid genkärösmål och frågan om tillämplig lag i materiellt hänseende.

41. Jag anser således att omständigheterna i målet vid den nationella domstolen visar att begreppet genkärösmål inte bör tolkas enbart mot bakgrund av avtalet. Frågan huruvida de faktiska omständigheter som ligger till grund för huvudkäröålet är samstämmiga ska också beaktas. I det nu aktuella fallet tycks det således inte strida mot arbetstagarens intressen att för den goda rättskipningens skull medge att samma domstol kan pröva de omständigheter som låg till grund för uppsägningen och fastställa de ekonomiska följderna av samma omständigheter. Därmed garanteras också att motstridiga beslut inte fattas, i enlighet med målet i skäl 15 i förordning nr 44/2001. Under dessa förutsättningar har det ingen större betydelse att den överlåtelse av fordran som arbetsgivaren gjort gällande ägde rum efter det att talan väckts vid den behöriga domstolen.

42. Jag anser därför att begreppet genkärösmål för klarhetens och effektivitetens skull kan tolkas i allmänna ordalag och att en nationell domstol ska undersöka om parternas anspråk har samma ursprung, i avtalsmässigt eller faktiskt hänseende, med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

²⁶ Se, för ett aktuellt exempel, dom av den 14 september 2017, Nogueira m.fl. (C-168/16 och C-169/16, EU:C:2017:688, punkt 55) om en självständig tolkning av artikel 19.2 i förordning nr 44/2001.

²⁷ EGT C 27, 1998, s. 34. Artikel 6 i detta avtal är tillämplig på avtal som ingåtts fram till den 17 december 2009. Efter detta datum är artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 2008, s. 6) tillämplig, i enlighet med artikel 28 i den förordningen.

43. Av vad som anförts ovan följer att domstolen föreslås slå fast att artikel 20.2 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att den ger både arbetsgivaren och arbetstagaren rätt att väcka genkärsmål vid den domstol där huvudkärålet har framställts i vederbörlig ordning och att den domstolen är behörig att pröva ett sådant kärsmål, förutsatt att det framställdes med syftet att reglera samtliga ömsesidiga anspråk med samma ursprung, vilket ska kontrolleras av den hänskjutande domstolen.

IV. Förslag till avgörande

44. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska besvara de frågor som ställts av Corte d'appello di Torino (Appellationsdomstolen i Turin, Italien) på följande sätt:

Artikel 20.2 i rådets förordning nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att den ger både arbetsgivaren och arbetstagaren rätt att väcka genkärsmål vid den domstol där huvudkärålet framställts i vederbörlig ordning och att den domstolen är behörig att pröva ett sådant kärsmål, förutsatt att det framställdes med syftet att reglera samtliga ömsesidiga anspråk med samma ursprung, vilket ska kontrolleras av den hänskjutande domstolen.